

Δασικοί χάρτες: Απαιτούνται άμεσες ουσιαστικές παρεμβάσεις - Σεβασμός στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας

του Νικολάου Χρ. Ζαχαριά, ΑΤΜ

Πρόσφατα ο Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Σωκράτης Φάμελλος, αποδέχθηκε ομόφωνη γνωμοδότηση του **Τεχνικού Συμβουλίου Δασών** σύμφωνα με το οποίο οι εκτάσεις με **φρυγανική βλάστηση** στις οποίες δεν υπάρχει δασική βλάστηση **θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως χορτολιβαδικές**.

Γιατί άραγε χρειαζόταν η γνωμοδότηση του τεχνικού συμβουλίου δασών για κάτι αυτονόητο;

Στο άρθρο 3 του Ν.998/1979 όπως αυτό ισχύει σήμερα, καθορίζεται σαφώς ο ορισμός του δάσους και της δασικής έκτασης.

Στο άρθρο 5 του Π.Δ.32/2016 δίνονται τα επιστημονικά κριτήρια του εννοιολογικού καθορισμού των χορτολιβαδικών εκτάσεων. *Χορτολιβαδικές θεωρούνται οι εκτάσεις που βρίσκονται επί ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών και συγκροτούν φυσικά οικοσυστήματα αποτελούμενα από φρυγανική (μη ξυλώδη), πούδη ή αυτοφυή βλάστηση ή από δασική μεν βλάστηση, που δεν συνιστά όμως δασοβιοκοινότητα.*

Ακόμη και στην Α.Π.1894/1986 καθορίζεται ότι δεν είναι δασική ή ΑΓΟΝΗ έκταση, κατάλληλη για βοσκή η οποία καλύπτεται από - πούδη και φρυγανώδη φυτά ή θάμνους νανώδους μορφής τα οποία όμως δεν καθιστούν δυνατή την παραγωγή δασικών προϊόντων με δασική εκμετάλλευση, η ακαλλιέργητη ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΗ έκταση, η έκταση που είναι μεν ΠΕΤΡΩΔΗΣ φέρει ΑΡΑΙΑ ΒΛΑΣΤΗΣΗ αποτελούμενη από ΠΟΩΔΗ και ΦΡΥΓΑΝΩΔΗ είδη και ΘΑΜΝΟΥΣ ΝΑΝΩΔΟΥΣ ΜΟΡΦΗΣ (κυρίως - κουνούκλες - αφάνες - σπαλάθια) - Η ύπαρξη μικρών θάμνων ΣΧΙΝΩΝ κατά αραιά διαστήματα ΔΕΝ της προσδίδει χαρακτήρα δάσους ή δασικής έκτασης.

Επομένως θεωρούμε ότι ήταν γνωστή η απάντηση στο ερώτημα που τέθηκε στο τεχνικό συμβούλιο δασών και βέβαια νομοθετημένη από πολύ παλαιά.

Εκείνο που δεν είναι γνωστό, είναι γιατί οι Δασικές Υπηρεσίες εφάρμοσαν κατά εσφαλμένο τρόπο τα συγκεκριμένα κριτήρια στη σύνταξη των δασικών χαρτών και οδήγησαν σε ομηρία σημαντικό αριθμό ιδιοκτησιών κυρίως στις Κυκλάδες.

Μήπως με την παρέμβαση αυτή το ΥΠΕΚΑ προσπαθεί εκ των υστέρων να δικαιολογήσει τα σφάλματα των Δασικών Υπηρεσιών του;

Γιατί η Πάτμος σε ποσοστό 70-80% χαρακτηρίστηκε ως δασική; Το ίδιο παρατηρείται έστω σε μικρότερη έκταση με την Μήλο.

Η Ανάφη έχει χαρακτηριστεί σε ποσοστό περίπου 70-75% ως χορτολιβαδική, δηλαδή επίσης δασική.

Οικιστικές περιοχές στη Σαντορίνη, χαρακτηρίστηκαν επίσης ως ... χορτολιβαδικές.

Τα μηνύματα των τεράστιων προβλημάτων είχαν φθάσει στον αρμόδιο Υπουργό αμέσως μετά την ανάρτηση του δασικού χάρτη της Πάτμου.

Είχαμε μάλιστα συμβάλει σε αυτό.

Τι έγινε από τότε; απολύτως τίποτε.

Μάλιστα στην περιοχή της Πάτμου και της Μήλου έχει εξετασθεί σημαντικός αριθμός αντιρρήσεων από τις αρμόδιες επιτροπές με βάση τους παντελώς εσφαλμένους χαρακτηρισμούς των αναρτημένων δασικών χαρτών.

Στην Ημερίδα του ΕΒΕΑ για τα θέματα των δασικών χαρτών τον Ιανουάριο, οι Δήμοι και η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου παρουσίασαν τα

προβλήματα και συμφωνήθηκε η σύσταση επιτροπής για την παραπέρα μελέτη και διαμόρφωση σχετικής πρότασης.

Η επιτροπή αυτή έως σήμερα δεν έχει συγκροτηθεί.

Στη διαβούλευση του νέου νομοσχεδίου για τις οικιστικές πυκνώσεις έχουμε καταθέσει προτάσεις οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν τη βάση ουσιαστικών παρεμβάσεων.

Το ίδιο έχει κάνει και ο σύλλογος των Μηχανικών των Κυκλάδων ο οποίος έχει κατ' επανάληψη ενημερώσει τους αρμόδιους φορείς για τα υπαρκτά προβλήματα που προκύπτουν από τις αναρτήσεις των δασικών χαρτών στην περιοχή των Κυκλάδων και έχει αναδείξει σημαντικό αριθμό σφαλμάτων στις αναρτήσεις.

Με τη συγκεκριμένη παρέμβασή του το ΥΠΕΚΑ, ετεροχρονισμένα αναγνωρίζει ότι πράγματι έχουν γίνει σφάλματα και θα διορθωθούν.

Πώς θα γίνει αυτό όμως όταν έχουμε φθάσει στις κυρώσεις των δασικών χαρτών, όταν οι ιδιοκτήτες έχουν προβεί στις ενέργειες που οδηγήθηκαν από τις εσφαλμένες αναρτήσεις, όταν εκκρεμούν στις επιτροπές χιλιάδες αντιρρήσεις οι οποίες έχουν υποβληθεί με διαφορετικά δεδομένα;

Και ενώ στις περιοχές αυτές η διαδικασία πήγαινε προς ολοκλήρωση τώρα επιστρέφουμε μάλλον στην αρχή.

Η συγκεκριμένη παρέμβαση από μόνη της δεν αποτελεί ουσιαστική αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων που δημιουργήθηκαν με την ανάρτηση των δασικών χαρτών. **Οι χορτολιβαδικές εκτάσεις - πλην των πεδινών - όπως είναι γνωστό μετά τον Ν.4280/2014, διαχειρίζονται ως δασικές και επομένως προστατεύονται πλήρως από τη δασική νομοθεσία.** Το τεκμήριο κυριότητας υπέρ του Δημοσίου ισχύει και για τις εκτάσεις αυτές.

Η υπαγωγή στην κατηγορία των πεδινών χορτολιβαδικών των εκτάσεων των νησιών με τα υφιστάμενα κριτήρια ύψους και κλίσεων εδάφους είναι σχετικά περιορισμένη λόγω μεγαλύτερου υψομέτρου και έντονου αναγλύφου (π.χ. τα πρηνή καλντέρας στη Σαντορίνη).

Το γεγονός αυτό από μόνο του, σε συνδυασμό με το τεκμήριο κυριότητας που αναφέρουμε παραπάνω, θεωρούμε ότι ακόμη και αν γίνει επανεξέταση των ήδη αναρτημένων χαρτών, αυτό δεν θα οδηγήσει σε ουσιαστική επίλυση των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί.

Πέρα από την εφαρμογή των νομίμων προϋποθέσεων - κριτηρίων χαρακτηρισμού μιας έκτασης - γεγονός αυτονόητο για την πολιτεία, απαιτούνται σοβαρές νομοθετικές παρεμβάσεις με σκοπό τον εξορθολογισμό της δασικής πολιτικής μας και τον διαχωρισμό της από την καλώς εννοούμενη προστασία του περιβάλλοντος.

Επαναλαμβάνουμε ορισμένες από τις προτεινόμενες ουσιαστικές νομοθετικές παρεμβάσεις:

- 1. Άμεση κατάργηση των διατάξεων του Ν.4280 /2014 (άρθρο 32 παρ 5) για τις χορτολιβαδικές εκτάσεις και επαναφορά στο προηγούμενο καθεστώς** (άρθρο 6 παρ. β, γ του Ν.998/79) ώστε να μην καλύπτονται από τη δασική νομοθεσία.
- 2. Αύξηση του υψομέτρου στα 200 μ. για τον χαρακτηρισμό των πεδινών χορτολιβαδικών και αύξηση της κλίσεως του εδάφους.** Για εδάφη με κλίσεις μεγαλύτερα π.χ. του 30% να εφαρμοσθούν διατάξεις προστασίας.
- 3. Δυνατότητα υποβολής αντιρρήσεων κατά των κυρωμένων δασικών χαρτών για όσους δεν έχουν υποβάλλει εμπρόθεσμα, έστω με μεγαλύτερο παράβολο.**
- 4. Ρύθμιση του καθεστώτος αναγνώρισης εννόμου συμφέροντος στην περίπτωση ανυπαρξίας τίτλων.** Π.χ. Να γίνονται δεκτές αντιρρήσεις με οποιοδήποτε δικαιολογητικό επικαλούμενοι χρησικτησία εάν το ακίνητο το 1945 ή 1960 εμφάνιζε αγροτική μορφή.
- 5. Ρύθμιση του καθεστώτος εγγραφής των δικαιωμάτων που μεταβάλλονται με την κύρωση των δασικών χαρτών στο κτηματολόγιο για τις περιοχές που λειτουργεί και λήγουν οι προθεσμίες.**
- 6. Νομοθετική ρύθμιση για μη προβολή δικαιώματος του Δημοσίου στις εκτός σχεδίου εκτάσεις** που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του Ν.3127 /2003 ο οποίος ισχύει για τις εντός

σχεδίου περιοχές ώστε αυτές να αντιμετωπίζονται ισόνομα.

7. Νομοθετική κατοχύρωση της **μη ισχύος του τεκμηρίου κυριότητας υπέρ του Δημοσίου στις περιοχές στις οποίες αν και νόμιμα δεν υφίσταται** (π.χ. Κυκλάδες), αυτό δεν εφαρμόζεται από τη Διοίκηση και σε ορισμένες περιπτώσεις και από τη Δικαστική εξουσία.
8. Άμεση πρωτοβουλία για αναθεώρηση του συντάγματος με σκοπό την **πλήρη κατάργηση του τεκμηρίου κυριότητας για τις δασικές εκτάσεις σε όλη τη χώρα.**

Κατά τη γνώμη μας είναι αντισυνταγματική και δεν υφίσταται σε καμία άλλη χώρα. Η διατήρησή του σε συνδυασμό με την παρατηρούμενη εγκατάλειψη του πρωτογενή τομέα κυρίως στις νησιώτικες περιοχές, θα οδηγήσει σε κρατικοποίηση της Ελληνικής υπαίθρου με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ανάπτυξη της χώρας.

Νικόλαος Χρ. Ζαχαριάς, ΑΤΜ, Ε.Μ.Π

Ειδικός πραγματογνώμων Μηχανικός
τέως Γ.Γ. του ΠΣΔΑΤΜ - Πρόεδρος του EGOS - zaxarn@otenet.gr